
اصول

طب سوزنی

ترجمه:

دکتر حسین خدمت

دکتر علی اصغر نویدی

دکتر محمد تقی حلی ساز

(دانشگاه علوم پزشکی بقية الله «عج»)

استاکس، گابریل
اصول طب سوزنی / تألیف: گابریل استاکس، براین پومرانز، بروس پومرانز؛ ترجمه: حسین خدمت، علی اصغر نویدی؛ محمد تقی حلی سار. - تهران: تیمورزاده، طبیب، ۱۳۸۴.
۲۶۲ ص.

ISBN 964-420-157-4

فهرست نویسی براساس اطلاعات قبلی.
Basics of acupuncture, 5th ed, ©2003.
عنوان اصلی:

۱. پزشکی سوزنی: الف، برمن، براین، Berman, Brian. ب. پومرانز، بروس، ۱۹۲۷ - م. Pomeranz, Bruce. ج. خدمت، حسین، ۱۳۳۹ - م. مترجم. دشویدی، علی اصغر، ۱۳۴۲ - م. مترجم. حلی سار، محمد تقی، ۱۳۴۱ - م. مترجم. و. عنوان.
RM ۱۸۲ / ۱۳۸۴
F۱۵ / ۸۹۲

۸۴-۲۳۲۲۷

کتابخانه ملی ایران

نام کتاب:	اصول طب سوزنی
تألیف:	Gabriel Stux - Bruce Pomeranz
ترجمه:	دکتر حسین خدمت - دکتر علی اصغر نویدی
ناشر:	دکتر محمد تقی حلی سار
طرح جلد:	مؤسسه فرهنگی انتشاراتی تیمورزاده - نشر طبیب
حروف نگاری و صفحه آرایی:	محمد بهمنی
نوبت چاپ:	اول - بهار ۱۳۸۵
شمارگان:	۷۰۰ جلد
لیتوگرافی:	سینا
چاپ:	مؤسسه چاپ سامان
صحافی:	اخوان طباطبائی
بها:	۳۹۵۰ تومان

فهرست برای بهترین ...

دفتر مرکزی (اداری): خیابان کریم خان زند - بخش میرزای شیرازی - شماره ۱۶۵

طبقه سوم شرقی - کدپستی ۱۵۹۷۹ - تلفن: ۸۸۸۰۹۰۹۰ (خط ۱۲) - دورنگار: ۸۸۸۰۹۸۹۸

کتابفروشی مرکزی: میدان ۷ تیر - ابتدای خیابان قائم مقام قراقرانی - شماره ۵

تلفن: ۸۸۳۲۸۲۸۲ (خط ۱۱) - دورنگار: ۸۸۳۲۸۲۸۲

کتابفروشی شماره ۱: بولوار کشاورز - خیابان ۱۶ آذر (۵۰ متر پایین تر از بولوار کشاورز)

ساختمان کتاب ۱۱۲ - کدپستی ۱۴۱۷۹ - تلفن: ۸۸۹۵۱۱۱۲ (خط ۹) - دورنگار: ۸۸۹۷۱۱۱۲

WWW.teimourzadeh.com

e-mail: info@teimourzadeh.com

شابک ۹۶۴-۴۲۰-۱۵۷-۴

ISBN 964-420-157-4

پیش‌گفتار ویرایش پنجم

در سال ۱۹۸۷ اولین کتاب طب سوزنی ما: «درست‌نامه واطلس» مرورهای بسیار زیادی را، (به طور مثال در New England Journal of Medicine) دریافت کرد. این موضوع ما را بر آن داشت تا این کتاب کوچک را بنویسیم. این کتاب، به اندازه‌ای موفق بوده است که باعث شد تا پنجمین ویرایش خود را در این زمینه انجام دهیم. در این مدت، ما فرصت ارتقا و روزآمد کردن کتاب را داشتیم، به عنوان مثال منابع جدید متعددی در زمینه پیشرفت‌های علمی و بخش دیگری با عنوان طب سنتی چین (TCM) اضافه شده است. چون این بخش، تصویر کامل‌تری از تجربه بالینی جاری طب سوزنی ارائه می‌دهد. به منظور رعایت ملاحظات بهداشتی مدنظر پروفیسور بروس پومرانز، پروفیسور بریان برمن روزآمد کردن جاری اصول علمی طب سوزنی را انجام داد (فصل ۲). ما ورود همکار جدید خود را در ویرایش پنجم این کتاب تبریک می‌گوئیم؛ دکتر بریان برمن یک محقق مشهور طب سوزنی و پزشک بالینی دانشکده پزشکی مریلند است. همچنین، بخش طب سنتی چینی تفصیل یافت تا تجربه جاری طب سوزنی را به صورت کامل‌تر ارائه نماید. از لیلیان کارنیه بریج جهت معرفی جامع طبایع پنجگانه تشکر می‌کنیم (۲-۵).

طب سوزنی از زمان اولین کتاب ما در سال ۱۹۸۷ راه درازی پیموده است. توجه وافر به درمان اعتیاد دارویی با استفاده از طب سوزنی گوش در ۱۵۰۰ مرکز در سراسر دنیا میزول شده است. درمان تهوع و استفراغ آنچنان به خوبی آزمایش علمی شده است که FDA آمریکا آن را کاربرد اصلی طب سوزنی در آمریکا می‌داند. تحقیق در خصوص تأثیر بر بیماری‌های ریوی و نورولوژیک هم روبه رشد است. دیگر فقط درد مزمن تنها کاربرد قابل قبول طب سوزنی نیست (براساس مکانیسم آندورفین).

در پایان رشد لگاریتمی تعداد درمانگران طب سوزنی در سراسر جهان (با تخمین یک میلیون در خارج چین)، طب سوزنی را به سرعت رشد و بقا رسانده است. در حقیقت افراد بسیاری، طب سوزنی را پیشگام طب جایگزین (Alternative medicine) با توجه به قابلیت پذیرش توسط پزشکان، اعتبار علمی و تأثیر ثابت شده‌اش می‌دانند.

به طعنه می‌توان گفت که سیستم قانونی آمریکا، در خیلی از ایالت‌ها، از حرفه پزشکی پیشی گرفته است و معتادان دستگیر شده را مجبور می‌کند یا به زندان بروند یا با طب سوزنی درمان شوند!

سازمان FDA در مارس سال ۱۹۹۶ قوانین مربوط به سال ۱۹۷۶ خود در خصوص طب سوزنی را از حالت "تجربی" به روش پزشکی مجاز و مشروع تغییر داد. در سال ۱۹۹۷، کنفرانس توافقی NIH در زمینه طب سوزنی در واشنگتن به این نتیجه رسید که نتایج امیدبخشی حاصل شده است، به طور مثال تأثیر طب سوزنی در تهوع و استفراغ پس از عمل و بعد از شیمی درمانی و درد دندان پس از عمل مشخص گردید و در موارد دیگری نظیر اعتیاد، توانبخشی سکتة مغزی، سردرد، دردهای قاعدگی، آرنج تنیسی، فیبرومیالژی، اوستئوآرتریت، درد کمر، سندرم تونل کارپ و آسم، طب سوزنی به عنوان درمان مکمل یا جانشین پذیرفته شده درمانی مفید است (فصل ۱ را نگاه کنید). طب سوزنی (در کتاب طب مکمل و جانشینی CAM)، در حال حاضر در زمره سه فصل دروس "under graduate" در ۶۵ دانشکده پزشکی آمریکا است. ۵۵ دانشکده با تأیید و پروانه از سوی دولت آمریکا دوره کامل ۴ ساله طب سوزنی را به غیرپزشکان آموزش می دهند. دوره های "post-graduate" متعددی نیز به پزشکان خواستار فراگیری طب سوزنی آموزش داده می شود و در سایر نقاط جهان نیز طب سوزنی در حال گسترش است.

دسامبر ۲۰۰۲ گابریل ستاکس

پیش‌گفتار مترجمان

کزین برتر اندیشه بر نگذرد

به نام خداوند جان و خرد

کتاب «اصول طب سوزنی» یک کتاب راهنمای مقدماتی طب سوزنی منحصر به فرد است که برای اولین بار دانش غربی را با مفاهیم سنتی چین پیوند می‌دهد. مؤلفان برجسته کتاب، پروفسور گابریل ستاکس، پروفسور بروس یومرانز و پروفسور بریان برمن نتایج بیش از ۵۰۰ مقاله تحقیقی انجام‌شده در زمینه طب سوزنی را به همراه تجربیات و نقطه نظرهای تحلیلی و کاربردی ارزشمند خود در این کتاب آورده‌اند. مکانیسم‌های شناخته‌شده طب سوزنی، جایگاه طب سوزنی، کاربردهای بالینی گسترده آن، مهمترین نقاط طب سوزنی همراه با ۷۲ عکس واضح از محل این نقاط، روش سوزن‌زدن و عوارض و موارد منع استفاده از طب سوزنی از موضوع‌هایی است که در این کتاب بحث می‌شود. در این ویرایش طبایع پنج‌گانه چینی نیز شامل سرشت‌های آبی، چوبی، آتشی، زمینی و فلزی توسط لیلیان کارینه بریج در فصل سوم به تفصیل بیان شده است.

علاقتمندان به فراگیری طب سوزنی می‌توانند با مطالعه این کتاب و شرکت در کلاس‌های عملی طب سوزنی به بسیاری از بیماران به خصوص آنها که از دردهای مزمن، بیماری‌های عصبی-روانی، چاقی، آرتروز، اعتیاد، ... رنج می‌برند، کمک نمایند. طب سوزنی می‌تواند به عنوان درمان اولیه یا کمکی همراه با سایر درمان‌های موجود ترمبکس باشد و در کشور ما نیز مانند سایر کشورها نیاز به تحقیقات مداوم به صورت پایه و بالینی در زمینه طب سوزنی وجود دارد تا بدین ترتیب جایگاه منطقی آن در سیستم درمانی کشور مشخص شود.

این کتاب در واقع آخرین کتاب و ویرایش مؤلفان است که با توجه به آخرین تغییرات و پیشرفت‌های علمی غربی و قوانین جدید کاربرد آن تألیف شده است که در پیش‌گفتار ویرایش پنجم مؤلفان و نیز فصل اول کتاب به آن اشاره شده است.

در پایان لازم است از تلاش‌های سرکار خانم خدیجه قاسمی سلیمانیه و آقای مجد ارشدی و سرکار خانم دکتر طاهره سادات صالحی که در ویراستاری این کتاب زحمات کشیده‌اند و همچنین از آقای دکتر ایرج روئین‌دژ، رئیس محترم انجمن طب سوزنی ایران و خانم فرشته قاسمی که با راهنمایی‌های فاضلانه خود ما را در نشر این کتاب یاری نموده‌اند، سپاسگزاری نماییم. مقدمه ارزشمند جناب آقای دکتر روئین‌دژ هم به اهمیت کتاب حاضر و جایگاه مؤلفان آن و هم به تاریخچه نشر کتاب در خصوص طب سوزنی در ایران اشاره کامل دارد.

بهار ۸۴ - دانشگاه علوم پزشکی بقیةالله «عج»

دکتر حسین خدمت

دکتر علی اصغر نویدی

دکتر محمدتقی حلی‌ساز

پیش‌گفتار جناب آقای دکتر ایرج روئین‌دژ رئیس انجمن طب سوزنی ایران

«به نام آن که جان را فکرت آموخت»

متأسفانه در دو قرن اخیر با شکل‌گیری و پیشرفت طب مدرن، طب سنتی با قدمت چند هزار ساله و ریشه‌ای که در دل تاریخ تمدن بشری دارد کم‌کم رنگ باخت و در نهایت بی‌رنگ شد. به طوری که با هر قدم که طب مدرن پیش گذاشت طب سنتی ناچار یک قدم عقب‌نشینی کرد تا اینکه بالاخره مکان و مأوای آن نقاط دور دست و روستاهایی که پای طبیبی به آن نرسیده بود، شد و این تجربه گرانبهای چند هزار ساله در کل کشورهای جهان روبه نابودی نهاد. سرانجام پس از انقلاب چین در این کشور که طب سنتی آن از غنای بالایی نیز برخوردار بود و مانند سایر کشورها طب سنتی آن به دنبال ورود طب مدرن در حال نابودی بود، رهبران آن کشور اقدام به احیاء طب سنتی و تأسیس دانشکده‌های طب سنتی در کنار دانشکده‌های پزشکی نمودند.

در اوایل دهه ۷۰ میلادی خبرهایی از کارآیی طب سوزنی چین که قسمتی از طب سنتی آن کشور بود به سایر نقاط جهان به خصوص به کشورهای غربی رسید و توجه آنان را به این روش جلب نمود و سبب شد که تعدادی از پزشکان غربی جهت آشنایی با این روش و کارآیی آن به چین سفر کنند و خبرهای جالب و امیدوارکننده‌ای با خود به غرب بیاورند. از آنجایی که طب سوزنی و طب سنتی جایگاهی در طب غربی یا طب مدرن نداشت و هیچ مطلبی در این مورد در دانشکده‌های پزشکی تدریس نمی‌شد، طبیباً با مقاومت و ناباوری جامعه پزشکی غربی و مقاومت سودجویانه شرکت‌های دارویی روبرو گردید. ولی از آنجایی که ققنوس طب سوزنی در کشوری با جمعیت بیشتر از یک میلیارد و دویست میلیون نفر سر از خاکستر بذر آورده بود به راحتی نمی‌شد آن را انکار کرد. در این صورت تحقیقات گسترده‌ای جهت اثبات یا رد کارآیی طب سوزنی توسط پزشکان غربی آغاز شد که نتایج آن بسیار امیدبخش بود و به دنبال آن طی سی سال اخیر بیشتر کشورهای اروپایی و آمریکای شمالی اقدام به تأسیس دانشکده و یا آکادمی طب سوزنی نمودند. همه ساله تعداد زیادی از پزشکان و یا افراد غیرپزشک (بسته به قوانین کشورها) موفق به گذراندن دوره‌های لیسانس، فوق‌لیسانس و دکترای طب سنتی شرق O.M.D می‌شوند که این خود حکایت از علاقمندی و باور مردم این کشورها به این روش دارد. در این صورت دولت‌های این کشورها و

متولیان امر بهداشت و درمان آنها اقدام به تدوین قوانین و مقررات برای دست‌اندرکاران روش درمان با طب سوزنی و سنتی نموده‌اند. متأسفانه در کشور ما که یکی از خاستگاه‌های طب سنتی، شرق می‌باشد و به خاطر موقعیت جغرافیایی خاص خود چه از نظر مبادلات فرهنگی و تجاری و چه به سبب درگیری در جنگ‌های متعدد با کشورهای دور و نزدیک همجوار خود آشنایی کامل با طب یونانی، هندی، چینی و اسلامی داشته است، طب سنتی مورد بی‌مهری مقامات مسئول واقع گردیده است و نه تنها بهایی به آن نداده‌اند، بلکه مشکلاتی را نیز برای علاقمندان و دانش‌آموختگان در این رشته فراهم کرده‌اند.

لازم به ذکر است که طب سوزنی چیزی نیست که امروز به کشور ما وارد شده باشد بلکه سابقه طولانی در دل تاریخ طب سنتی ما دارد که برخی از اشکال آن عبارتست از:

خال کوبی، بادکش، حجامت، رگ‌زنی، داغ‌کردن یا سوزاندن نقاط و بالاخره زالوانداختن که اینها همگی اشکال گوناگونی از طب سوزنی است. در مورد گیاهان دارویی ایران نیز نیاز چندانی به گفتن ندارد که کشور عزیز ما با آب و هوای گوناگون که همواره و در تمام فصول سال اختلاف درجه حرارت گرم‌ترین و سردترین نقطه آن نزدیک ۴۰ درجه سانتی‌گراد است دارای یکی از غنی‌ترین و باارزش‌ترین منابع گیاهان دارویی جهان است که باید مسئولین امور توجه خاصی را بدان مبذول دارند.

سال‌ها بود که نیاز شدیدی به یک کتاب مرجع طب سوزنی در کشور به شدت احساس می‌شد، اگرچه قبلاً کتابی توسط آقایان دکتر اوحدی و دکتر مهاجر در این زمینه تألیف و توسط انتشارات دانشگاه تهران منتشر شده بود که با توجه به عدم تجدید چاپ، اینک نایاب است. همچنین آقای دکتر ولی‌الله آصفی تا به حال اقدام به انتشار دو کتاب در زمینه طب سوزنی نموده‌اند که اولی نایاب و دومی بسیار خلاصه است و قابل کاربرد، به عنوان یک کتاب مرجع نیست ولی قلم ایشان آنچنان شیوا است که من هر بار که کتاب ایشان را بدست می‌گیرم بدون اینکه گذشت زمان را حس کنم کتاب را تا به انتها دوره می‌کنم با اینکه تا به حال سعادت دیدار ایشان را از نزدیک نداشته‌ام ولی عشق ایشان به طب سوزنی و سنتی را عمیقاً حس می‌کنم و به آن احترام می‌گذارم و برایشان آرزوی طول عمر و توفیق در انتشار کتب بیشتر در این زمینه دارم.

یکی دیگر از همکاران پزشکی که در این زمینه اقدام کرده‌اند، آقای دکتر سپهری است، که دو جلد کتاب با عنوان درمان بدون دارو یا طب فشاری منتشر نموده‌اند که به زبانی بسیار ساده نوشته شده و می‌تواند مورد استفاده همگان باشد.

اقدام بعدی که بیش از ده سال قبل توسط یکی از عزیزان در این زمینه انجام شده ترجمه کتاب اصول و مبانی طب سوزنی چینی است که یکی از کتاب‌های مأخذ و مرجع در زمینه طب سوزنی است و در آکادمی طب سوزنی و سنتی چین تدریس می‌شود ولی به علت حجم زیاد (حدود ۸۰۰ صفحه) و هزینه بالا و خطر عدم بازگشت سرمایه متأسفانه هیچ یک از ناشران حاضر به انتشار آن تا به امروز نشده‌اند. حتی تقاضای مترجم و اینجانب از معاونت پژوهشی وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی با پاسخ منفی روبرو شد. ولی ما هنوز هم امیدوار و در تلاش هستیم تا این کتاب بالارزش، به زیور طب آراسته گردد.

با مقدمه فوق متوجه می‌شویم که باید مترجمان عزیز این کتاب چه ظرافت‌هایی را مورد نظر قرار داده باشند. این عزیزان از میان کتاب‌های متعدد طب سوزنی کتاب حاضر را انتخاب و با صداقت و امانت و دقت اقدام به ترجمه آن نموده‌اند.

با توجه به دیدگاه خاصی که هنوز در جامعه پزشکی کشور ما و مسئولان وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی وجود دارد کتابی که هم‌اکنون بیش رو دارید و توسط سه تن از همکاران عزیز پزشک آقایان دکتر حسین خدمت، دکتر علی‌اصغر نویدی و دکتر محمدتقی حلی‌ساز ترجمه گردیده، یکی از کتاب‌های مرجع در زمینه طب سوزنی در غرب است، چون توسط دو تن از پزشکان برجسته غربی پروفیسور Bruce Pomeranz فیزیولوژیست برجسته جهان و دکتر Gabriel Stux متخصص سرشناس طب سوزنی تألیف گردیده و مشخصه خاص آن این است که مؤلفان با آشنایی به دیدگاه‌های پزشکان غربی یا آموزش یافته با روش طب غربی که هیچگونه اطلاعی از مکانیسم اثرات طب سوزنی ندارند و ابهامات فراوانی در این زمینه برایشان وجود دارد کتاب را به دو بخش تقسیم نموده‌اند. در ابتدا پروفیسور Pomeranz شرح کاملی در مورد مکانیسم اثرات فیزیولوژیک طب سوزنی و تحقیقات انجام‌شده در این زمینه می‌دهد و سپس آقای دکتر Stux با بیانی ساده اقدام به آموزش و

تفہیم طب سوزنی می‌نماید.

لذا این کتاب می‌تواند به نحو گسترده‌ای هم مورد استفاده پزشکان و دانشجویان عزیز رشته پزشکی قرار گیرد و هم اینکه پاسخگوی نیاز سایر علاقمندان که مایل به آشنایی با مبانی طب سوزنی هستند باشد.

برای آنکه خوانندگان عزیز بیشتر پی به ارزش این کتاب ببرند لازم به ذکر است که این کتاب از سال ۱۹۸۷ تا به حال چهار بار تجدید چاپ شده که نشانه استقبال گسترده از آن است و این ترجمه از آخرین چاپ آن که در سال ۱۹۹۸ منتشر گردیده انجام شده است. توفیق مترجمان عزیز را در انجام کارهای علمی بیشتر آرزو دارم.

در خاتمه لازم می‌دانم این نکته را جهت روشن شدن بیشتر ذهن همکاران پزشک یادآوری کنم که طب سوزنی یا طب سنتی نه تنها در تقابل و یا در تضاد با روش پزشکی مدرن یا طب غربی نیست بلکه در کنار آن، یار و مددکار آن است و در هر کجا که داروها یا روش‌های طب غربی به تنهایی کافی و یا کارآمد نباشد می‌تواند به کمک آن بیاید و در جهت تسکین آلام بیماران مؤثر واقع شود. امروزه دنیای پزشکی برای عبور از قرن بیستم و ورود به قرن بیست و یکم از واژه‌هایی به نام طب کل‌گرا استفاده می‌کند که این واژه دربرگیرنده کلیه روش‌هایی می‌شود که امکان بهبودی یا کمک به بیماران را با هر درصد ممکن دربر می‌گیرد.

امید است مسئولان محترم وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی نیز در آستانه ورود به قرن بیست و یکم در تدوین قوانین و مقررات آموزش و پژوهشی طب کل‌گرا اقدام شایسته مبذول فرمایند.

دکتر ایرج روئین‌دژ - تابستان ۱۳۸۴

فصل ۱ - مقدمه	۱۵
فصل ۲ - اساس علمی طب سوزنی	۲۰
فصل ۳ - زمینهٔ تئوریک طب سنتی چین	۸۰
فصل ۴ - کانال‌ها، ارگان‌ها و نقاط	۱۰۱
فصل ۵ - تکنیک‌های طب سوزنی	۱۹۲
فصل ۶ - درمان طب سوزنی	۲۰۱
فصل ۷ - طب سوزنی الکتریکی و تحریک الکتریکی عصب از طریق پوست	۲۴۱
فصل ۸ - روش‌های اضافی درمان	۲۴۸
ضمیمه A - سازمان بهداشت جهانی	۲۵۴
ضمیمه B - نامگذاری و خلاصه‌ها در مورد کانال‌ها و نقاط	۲۵۶
واژه‌یاب	۲۵۸

مقدمه

ب. پومرانز

وضعیت کاملاً تغییر کرده است. کارآزمایی‌های بالینی کنترل‌شده در زمینه درد مزمن انجام شده است. علاوه بر این، صدها مقاله جدی (در بسیاری از مجلات معتبر غربی) مکانیسم‌های قابل توجه و هدفمند بسیاری از اثرات طب سوزنی (نظیر آزادشدن آندورفین‌ها، سروتونین، کورتیزول) را نشان داده است.

تاریخچه طب سوزنی

کاملاً مشخص شده است که طب سوزنی حتی در عصر حجر نیز به وسیله سنگ‌های تیزشده به کار می‌رفته است. سابقه اصطلاح اولیه «سوزهای سنگی» یا Pien در زبان چینی به حدود ۵۰۰ سال قبل از میلاد می‌رسد.

جنبش‌ها و حرکت‌های قطعی که به ایجاد جنبه‌های فلسفی طب سوزنی ختم شد، از دوره The Shamans و نیز قبل از آنها فلاسفه Taoist منشأ می‌گیرد. دانش و آگاهی پایه و قلبی از فرایندهای طبیعی در آبیاری مزمارع در ایجاد مفهوم «جریان انرژی حیاتی» یا Qi در بدن

اولین بار در قرن هفدهم طب سوزنی وارد اروپا شد ولی تا این اواخر به دلیل تقابل نقطه نظرات شرق و غرب مورد پذیرش گسترده قرار نگرفت. طب چینی مبتنی بر الگوهای کل‌گرا، ارتباطات بی‌هدف و منطق غیرخطی و پدیده‌شناسی غیرقابل توجه است. در مقابل، طب غربی مبتنی بر ارتباط علت و معلولی خطی و تئوریهای عملی قابل توجه می‌باشد. علم پزشکی غربی به سادگی پدیده‌ای را که با تئوری‌های جاری علمی منطبق نباشد رد می‌کند. تائویسم چینی تمایلی به تئوری‌های قابل توصیف و قابل توجه نداشت و در عوض، دوست داشت پدیده‌ها را مشاهده کند تا هماهنگی آنها را با طبیعت مادر ببیند. اگر یک سوزن می‌توانست درد دندان را علاج کند، برای تائویسم چینی کافی بود. از نقطه نظر طب غربی، طب سوزنی غیرممکن بود و بنابراین در آشغال‌دانی اثرات دارونما رها می‌شد.

در طول سال‌ها غربی‌ها مدارک طب سوزنی را دسته‌گرفته قلمداد می‌کردند. با این حال، همانگونه که در فصل ۲ بیان شده است در طول ۲۰ سال اخیر این

چین در Beijing و Shanghai و Nanging و دیگر شهرهای بزرگ تأسیس شد و تلاش بیشتری در تحقیقات عملی روی اثرات عمده طب سوزنی انجام گرفت. خصوصاً روش بیهوشی توسط طب سوزنی برای جراحی‌ها باعث تقویت علاقمندی پژوهشگران به پژوهش عملی روی اثر ضددرد طب سوزنی شد. فیلمهای مستند درباره جراحی‌هایی که تحت بیهوشی سوزنی انجام می‌شدند، باعث برانگیخته شدن علایق پزشکی غربی به طب سوزنی شد. از آنجا که بیهوشی با طب سوزنی محتاج تحریک دائمی و پیوسته نقاط می‌باشد تحریک الکتریکی سوزن‌ها طرح‌ریزی شد. این روش در زمینه‌های دیگر درمانی نیز کاربرد دارد. روش‌های دیگری نیز برای تحریک نقاط طب سوزنی در کاربردهای روزمره ابداع و معرفی شده‌اند مانند درمان لیزری و Moxibustion و استفاده از امواج مادون قرمز. زمینه‌های کاربردی جدید مثل طب سوزنی پوست سر، دست و خصوصاً گوش توسعه یافته‌اند و در غرب برای کاربردهای بالینی معرفی شده‌اند.

رشد طب سوزنی بالینی در غرب

پیشرفت‌های بالینی در پژوهش‌های طب سوزنی همراه با عوارض جانبی درمان درد مزمن با داروهای معمول، کاربرد طب سوزنی را در دهه گذشته به میزان قابل ملاحظه‌ای افزایش داده است. تخمین زده می‌شود بیش از یک میلیون درمانگر در خارج چین از طب سوزنی برای درمان مزمن استفاده می‌کنند که بیش از سیصد هزار آنان پزشک هستند. در یک مطالعه اخیر کلینیک‌های درد آلمان مشخص شد که ۹۰٪ پزشکان از طب سوزنی استفاده می‌کنند. در آمریکا بیش از ۱۱۰۰۰ پزشک (DOs, MDs) علاقمند به طب سوزنی هستند (جی، هلمز، ارتباط شخصی) بیش از ۲۰۰۰ پزشک کانادایی دوره‌هایی را گذرانده‌اند که بنیاد طب سوزنی کانادا ارائه کرده است (آل، رابسون، ارتباط شخصی). همچنین، دامپزشکان، Chiropractors و

انسان‌ها مؤثر بوده است. طراح و بینانگذار افسانه‌ای سلسله Xia (۲۱۴۰ تا ۱۷۱۱ قبل از میلاد) توانست پایه‌های یک کشاورزی موفق را پی‌ریزی نماید، لذا عوارض سیل‌ها به حداقل رسید و با آبیاری مزارع امکان برداشت منظم محصول پدید آمد. نظم موجود در جریان آب در سیستم‌های آبیاری (نه خیلی زیاد و نه خیلی کم)، باعث تولید محصول خوب و در نتیجه هماهنگی در جامعه شد که اساس تأمین تغذیه مناسب بود. احتمالاً سیستم قطب‌بندی‌های Yin و Yang نیز از همین مفاهیم طی دوره اوضاع جنگی (Zhanguo) در ۴۸ تا ۲۲۱ قبل از میلاد منشعب شده است. در اصل معنای لفظ Yang «طرف رو به خورشید کوه» و Yin «طرف سایه‌دار کوه» بوده است. در ابتدای شروع سلسله Han (۲۰۷ قبل از میلاد تا ۲۲۱ میلادی) کتاب The Hung Dinci Jing به طور کلاسیک درباره علم طب شامل دو بخش نوشته شد. بخش Su Wen (در قرن دوم قبل از میلاد) و بخش Shu Ling (در قرن اول قبل از میلاد). در این کتاب درسی کلاسیک که درباره طب در امپراطوری زردپوست است، تئوری‌های عمده طب سنتی چین شکل گرفته است. مطالب این کتاب به صورت محاوره بین امپراطور زردپوست و پزشک وی به طور روشنی بیان شده است. در حفاری آرامگاه‌های دوران سلسله Han سوزن‌هایی به دست آمد که از طلا و آهن ساخته شده بودند. طی دوره‌های بعدی، طب سوزنی توسعه و شکوفایی یافت که در کتاب‌های درسی متعددی در زمینه طب چینی بیان شده است.

پیشرفت‌های بعدی طب چینی همچنین از مذهب بودا نیز متأثر شد که بهترین دوران آن مربوط به زمان سلسله Ming و اوایل سلسله Qing بود. ولی با نفوذ تمدن غربی در اواخر سلسله Qing در قرن ۱۹ میلادی تمدن چینی دچار سستی شد. نفوذ غرب و نیز تسلط خارجی منجوری بر چین باعث نزول و رکود طب سنتی چین شد. بعد از ۱۹۴۹ میلادی که جمهوری خلق چین پایه‌گذاری شد، یک دوره رنسانس جدید برای طب سوزنی شروع شد. در دهه ۱۹۵۰ دانشگاه‌های طب سنتی

۱۹۹۶ در حضور تقسیم‌بندی مجدد وضعیت قانونی طب سوزنی بود (۱۹۹۶)، FDA مهمترین سازمان کنترل‌کننده محصولات پزشکی آمریکاست. قبل از ۱۹۹۶، FDA سوزن‌های طب سوزنی را در کلاس III قرار داده بود (کلاس I وسایلی است که بی‌خطر و مؤثر است، کلاس II وسایلی است که بی‌خطر و مؤثر است ولی محدودیت‌هایی دارد که باید با برچسب‌های خاص مشخص شود، و کلاس III وسایل تحقیقاتی است). با توجه به کلاس III، طب سوزنی فقط می‌توانست در شرایط پژوهش‌های معیوب انجام شود (مثلاً آزمایشگاه‌های بیمارستانی) و باید اهداف پزشکی یا درمانی داشته باشد. اگرچه این قانون FDA به طور دقیق اجرا نمی‌شد، محدودیت زیادی برای شرکت‌های بیمه پزشکی ایجاد کرده بود.

در تلاش برای حل این مشکل، دفتر طب جانشین NIH (مؤسسه ملی بهداشت) بیش از ۱۰۰۰۰۰ دلار (۴۹۵) خرج کرد تا یک کارگاه طب سوزنی در آوریل ۱۹۹۴ با شرکت ۱۳ محقق طب سوزنی از سراسر دنیا برگزار کند تا مقاله‌هایی برای مسئولان ۲۲ اداره FDA، که آزاد برای اظهار نظر یا انتقاد بودند، تهیه شود. سخنرانان مدارک آزمون‌های بالینی در پنج زمینه را ارائه نمودند: درد، وابستگی دارویی، سکنه مغزی، آسم و تهوع (۴۹۵). مدارک بی‌خطر بودن هم ارائه شد که نشان می‌داد در صورت استفاده صحیح طب سوزنی کاملاً بی‌خطر است (۴۹۵). مؤلف (پی. پومرانز) علم پایه را ارائه کرد که بعضی اثرات طب سوزنی را توضیح می‌داد.

در مجموع اداره‌های FDA کاملاً تحت تأثیر میزان زیادی پژوهش‌های بالینی و پایه قرار گرفتند ولی نگران اختلاف نظرهای مقاله‌ها بودند. هیچ تجربه بالینی چند مرکزی همانند آنچه که برای آزمون یک داروی جدید به کار می‌رود، وجود نداشت. پژوهش در مورد خاصیت ضد استراخا بیش از همه به مقررات FDA نزدیک بود، چون در همه مطالعات انجام‌شده روی تهوع از Po.6 استفاده شده بود و این نقطه با نقطه نابجا Sham acupuncture در ساعد مقایسه شده بود. FDA همچنین نگران این

naturopaths حتی بیشتر از پزشکان آمریکایی طب سوزنی را به کار می‌برند. همچنین، درمانگران متعددی هستند که فقط به امر طب سوزنی اشتغال دارند.

با توجه به اینکه طب سوزنی در آمریکا ناپیوسته، مقررات کاربرد آن در حال شکل‌گیری است. در حال حاضر پنج نوع آیین‌نامه وجود دارد:

۱- در یازده ایالت چند ساعت آموزش طب سوزنی (یا گذراندن امتحان) توسط پزشکان دارای مدرک لازم است تا اجازه استفاده از طب سوزنی داده شود: کالیفرنیا، کلمبیا، جورجیا، ایلینویز، لوئیزیانا، مریلند، مونتانا، نیویورک، نوادا، پنسیلوانیا و ویرجینیا.

۲- در ۱۸ ایالت طب سوزنی در قلمرو پزشکی است و آموزش بیشتری نمی‌خواهد و محدود به پزشکان دارای مدرک است: آلاباما، آلاسکا، آرکانزاس، آیداهو، ایندیانا، آیووا، کانزاس، کنتاکی، میشیگان، می‌سی‌سی‌پی، میسوری، نیوهمپشر، کارولینای شمالی، داکوتای جنوبی، ویرجینیای غربی و ویومینگ.

۳- دوازده ایالت به طور مستقل براساس آموزش و / یا امتحان مدرک یا مجوز طب سوزنی به غیر پزشکان می‌دهند: کالیفرنیا، کلمبیا، فلوریدا، مونتانا، نوادا، نیومکزیکو، نیوجرسی، نیویورک، آرگون، رادایسلند و واشینگتن.

۴- چهار ایالت تحت شرایط نظارت خاص پزشکی (مثلاً معرفی از یک پزشک MD) اجازه کاربرد طب سوزنی می‌دهند: مریلند، ماساچوست، پنسیلوانیا و یوتا.

۵- ده ایالت فقط تحت نظارت مستقیم پزشک (MD) اجازه کاربرد طب سوزنی می‌دهند: آریزونا، کلرادو، کانکتیکات، دلاویر، لوئیزیانا، مین، تنسی، تگزاس، ورمونت و ویسکانسین. (سه ایالت آیین‌نامه جدا از این پنج نوع دارند).

سازمان تجویز غذا و داروی ایالات متحده (FDA)

شاید مهمترین رویداد دهه اخیر تصمیم سازمان تجویز غذا و داروی ایالات متحده (FDA) در مارس

طب جانشین NIH و دفتر کاربردهای تحقیقاتی پزشکی کنفرانس دو و نیم روزهای را جهت ارزیابی اطلاعات علمی و پزشکی کاربردها، خطرات و فواید روش‌های طب سوزنی در یکسری بیماریها برگزار کرد. همکاران این کنفرانس عبارتند از: انستیتوی ملی سرطان، انستیتوی ملی قلب، ریه و خون، انجمن ملی آلرژی و بیماریهای عفونی، انستیتوی ملی آرتریت و بیماریهای عضلانی اسکلتی و پوست، انستیتوی ملی تحقیقات دندانپزشکی، انستیتوی ملی اعتیاد به مواد مخدر و دفتر تحقیقات بهداشتی زنان NIH.

«شرکت‌کنندگان: یک پانل ۱۲ نفره از افراد غیرفدرال، بی‌طرف به عنوان نماینده در زمینه‌های طب سوزنی، درد، روانشناسی، روانپزشکی، طب فیزیکی و توانبخشی، اعتیاد، طب خانواده، طب داخلی، سیاست‌های بهداشتی، همه‌گیرشناسی، آمار، فیزیولوژی، بیوفیزیک و اجتماعی بودند. علاوه بر این ۲۵ کارشناس خبره در همین زمینه‌ها اطلاعات را به این پانل و حدود ۱۲۰۰ نفر شرکت‌کننده ارائه نمودند.

«نتیجه‌گیری: طب سوزنی به عنوان یک اقدام درمانی به طور گسترده‌ای در ایالات متحده انجام می‌شود. اگرچه مطالعات زیادی فواید احتمالی آن را نشان داده‌اند، بسیاری از این مطالعات به دلیل طراحی مطالعه، حجم نمونه و سایر عوامل قابل اعتماد نیست. پیچیدگی موضوع با توجه به مشکلات خاص کاربرد کنترل مناسب نظیر درمان‌ها و گروه‌های طب سوزنی Sham بیشتر هم می‌شود. با این حال، نتایج امیدوارکننده‌ای وجود دارد، به عنوان مثال، تأثیر طب سوزنی در تهوع و استفراغ پس از عمل و پس از شیمی‌درمانی و در دندان درد پس از عمل. موارد دیگری نیز وجود دارد که در آنها طب سوزنی می‌تواند به عنوان درمان کمکی یا جانشین قابل قبول یا جزئی از برنامه جامع درمانی قرار گیرد، نظیر اعتیاد، توانبخشی سکتة مغزی، سردرد، درد قاعدگی، آرنج تنیسی، فیبرومیالژی، درد عضلانی - صورتی، اوستئوآرتریت، درد کمر، سندرم تونل کارپ و آسم. تحقیقات بعدی احتمالاً موارد دیگری را که در آنها طب

مشکل بود که نقاط نابجا دارای اثر باشند و بنابراین شاهد درمان‌های مناسب نباشند. بعضی اداره‌های FDA توصیه کردند که مطالعات بالینی آینده طب سوزنی را با درمان‌های معمول در یک آزمون تصادفی «سربر» بدون شاهد درمان‌ها مقایسه کنند. در پایان آنها در حقیقت می‌خواستند تأثیر طب سوزنی و نه مکانیسم اثر آن را بدانند. اگر طب سوزنی مانند داروها و جراحی به کار رود و عوارض کمتری هم داشته باشد، برای آنها بسیار متقاعدکننده خواهد بود.

براساس پاسخ FDA در این کنفرانس، دفتر طب سوزنی آمریکا یک مجموعه مستند ۳۰۰۰ صفحه‌ای برای FDA فرستاد و تقاضای تقسیم‌بندی مجدد طب سوزنی برای پنج مورد را کرد: درد، سکتة مغزی، ضد استفراغ، وابستگی دارویی و آسم. در تاریخ ۲۹ مارس ۱۹۹۶، FDA سوزن را از کلاس III به کلاس II منتقل کرد، ولی اشاره به تأثیر آن در بیماریهای خاص نکرد و بدین ترتیب عواقب سیاسی برای اهداف بیمه پزشکی هم به وجود نیامد به طور قطع، این یک پیروزی برای طب سوزنی در ایالات متحده بود، ولی کار زیادی باید انجام شود تا تأثیر آن را در بیماریهای خاص نشان دهد. وسایل کلاس II دارای محدودیت‌های خاصی است، و برای طب سوزنی این محدودیت‌ها عبارت است از: (۱) باید یکبار مصرف باشد و باید توسط یا به دستور درمانگران مجرب طبق آیین‌نامه‌های ایالات استفاده شود. (۲) ماده وسایل با شرایط بدن انسان منطبق باشد. (۳) وسایل استریل باشد.

کنفرانس توافقی NIH

شاید مهمترین رخداد طب آمریکا کنفرانس توافقی انستیتوی ملی بهداشت (NIH) باشد که در آن بزرگترین چالش‌های پزشکی بررسی می‌شود در تاریخ ۵۳ نوامبر ۱۹۹۷ در واشینگتن یک کنفرانس توافقی در زمینه طب سوزنی برگزار شد. گزیده‌ای از باینیه این کنفرانس در زیر می‌آید (۴ا).

«به منظور بررسی نکات مهم طب سوزنی، دفتر

را با بودجه بیش از صد میلیون دلار در سال تأسیس کرده است تا پژوهش‌های این رشته را (از جمله طب سوزنی) سازماندهی کند. علاوه بر این آنها دوازده مرکز دانشگاهی را برای تحقیق در زمینه طب جانشین در آمریکا ایجاد کرده‌اند (با تأکید بر AIDS، سرطان، آسم، اختلالات زنان، سالمندان، سکتة مغزی و جنبه‌های مختلف درد). دوره‌های طب جانشینی در حال حاضر در فصلنامه آموزش ۲۷ دانشکده پزشکی از جمله بهترین دانشکده‌ها وجود دارد (مثلاً هاروارد، استنفورد، کلمبیا، جانز هاپکینز، ییل، UCLA، دانشگاه کالیفرنیا، سان‌فرانسیسکو و Case Western Reserve) (۴۳د). علاوه بر این غیرپزشکان در ۵۵ دانشکده تحت نظر دولت فدرال ایالت متحده دوره‌های ۴ ساله طب سوزنی یا طب شرقی می‌گذرانند. آینده طب سوزنی متکی به نسل جدید است. همانگونه که ماکس پلانک (فیزیکدان برنده جایزه نوبل) گفته است، «... یک ایده جدید به کمک قدرت استدلال و بحث خود برنده نمی‌شود بلکه فقط زمانی پیروز می‌شود که نسل قدیمی بعید و نسل جدید آن را به عنوان حقیقت بپذیرد».

سوزنی مفید است، مشخص خواهد نمود. یافته‌های تحقیقات علوم پایه در حال روشن نمودن مکانیسم‌های عملکرد طب سوزنی است، نظیر آزادشدن اپیوئیدها و سایر پپتیدهای سیستم عصبی مرکزی و اعصاب محیطی و تغییرات عملکرد نورواندوکرین. اگرچه هنوز راه زیادی باقی است، کشف مکانیسم‌های منطقی اثرات درمانی طب سوزنی امیدوارکننده است. معرفی طب سوزنی به عنوان یکی از روش‌های درمانی انتخابی قابل دسترس جهت مردم هنوز در مراحل اولیه خود است. موارد آموزش، پروانه مجوز و تعرفه‌ها باید در آینده مشخص شود. با این حال، شواهد کافی نشانگر ارزش طب سوزنی جهت استفاده همراه با طب رایج و تشویق به مطالعات بیشتر در زمینه فواید بالینی و فیزیولوژیک آن وجود دارد».

آینده طب سوزنی

طب جانشین در سراسر دنیا رشد قابل ملاحظه‌ای کرده است (۴۸a و ۵۱a). در واکنش به این مسئله، مؤسسه ملی بهداشت آمریکا (NIH) دفتر طب جانشین

